

MODUŁ PERFORMATYCZNY 2011/2012

PRZEDSTAWIENIA KULTUROWE

semestr zimowy, prowadzący: prof. UJ dr hab. Dariusz Kosiński

Założeniem przedmiotu jest teza o możliwości zastosowania wiedzy teatro- i dramatologicznej do analizy i interpretacji wydzielonych z życia społecznego wydarzeń i działań o wyrazistej dramaturgii, specyficznej symbolice oraz mechanizmach performatywnego ustanawiania znaczeń i relacji między uczestnikami. Celem zajęć jest podjęcie analizy konkretnych przykładów przedstawień kulturowych oraz praktyczne zastosowanie narzędzi performatyki.

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wprowadzenie pojęcia „przedstawienie kulturowe” – różnice między nim a pojęciami pokrewnymi (performans, widowisko kulturowe)

Analizy typów przedstawień kulturowych na wybranych przykładach:

- święta
- rytuał i liturgia
- ceremonie
- demonstracje i manifestacje
- gry i zawody (w tym zwłaszcza sportowe)
- popisy i pokazy
- karnawały
- zabawy
- widowiska masowej kultury popularnej.

Poszczególne bloki zajęć składają się z części poświęconych prezentacji przykładowego przedstawienia w ramach zaplanowanego uczestnictwa w nim lub zapoznania się z jego rejestracjami lub opisami, a także z części poświęconej zbiorowej analizie i interpretacji materiału, mającej na celu wyodrębnienie jego specyfiki dramaturgicznej i performatywnej.

Warunkiem zaliczenia jest obecność na zajęciach oraz przygotowanie i prezentacja w ich trakcie próbnej analizy wybranego przedstawienia kulturowego, uzgodnionego z prowadzącym.

PERFORMANSE I PERFORMATYWNOSĆ

semestr letni, prowadząca: dr Łucja Iwanczewska

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawowymi aspektami współczesnych performansów kulturowych, a także nauczenie ich rozpoznawania strategii performatywnych w najnowszej kulturze, sztuce i literaturze. Zajęcia będą polegały na przeprowadzeniu szeregu analiz szerokiej gamy zjawisk społecznych oraz kulturowych, do których wprowadzeniem będzie lektura oraz krytyczna dyskusja tekstów poświęconych teorii performansu oraz najnowszej kultury.

Analizy wykorzystujące kategorie wypracowane przez performatykę obejmą zjawiska społeczne z zakresu kultury, polityki, nauki, życia społecznego i rodzinnego, praktykę czytania i pisania performatywnego, strategie zmysłowego i materialnego ustanawiania i porządkowania historii i rzeczywistości społecznej, a także przegląd miejsc i instytucji wytwarzających performatywne reguły bycia. Źródłem analiz omawianych zagadnień będą dokumenty historyczne, materialne przedmioty, dzieła sztuki, teksty literackie, a także obszar przedstawień medialnych. Wybrane do dyskusji kwestie będą analizowane w pierwszym rzędzie pod kątem ich zdolności do ustanawiania nowego porządku oraz burzenia starego. Rozpoznane w ten sposób zjawiska będą następnie podlegały głębszej analizie, której zadaniem będzie rekonstrukcja ich genealogii oraz rozpoznanie ich funkcjonowania w ramach szerszych ujęć tychże zagadnień sformułowanych przez kulturoznawcze opracowania teoretyczne oraz opisowe.

Literatura podstawowa:

G. Debord, *Spoleczeństwo spektaklu*, słowo/obraz terytoria, 1998;

M. Foucault, *Porządek dyskursu*, słowo/obraz, terytoria, 2002;

R. Schechner, *Performatyka. Wstęp*, Ośrodek Badań Twórczości Jerzego Grotowskiego i Poszukiwań Teatralno-Kulturowych, 2006 (wybrane rozdziały);

V. Turner, *Gry społeczne, pola i metafory. Symboliczne działania w społeczeństwie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2005.

Literatura uzupełniająca:

J. Wachowski, *Performans*, słowo/obraz terytoria, 2011

Rzeczy i ludzie. Humanistyka wobec materialności, red. J. Kowalewski, W. Piasek, M. Śliwa, Colloquia Humaniorum, 2008